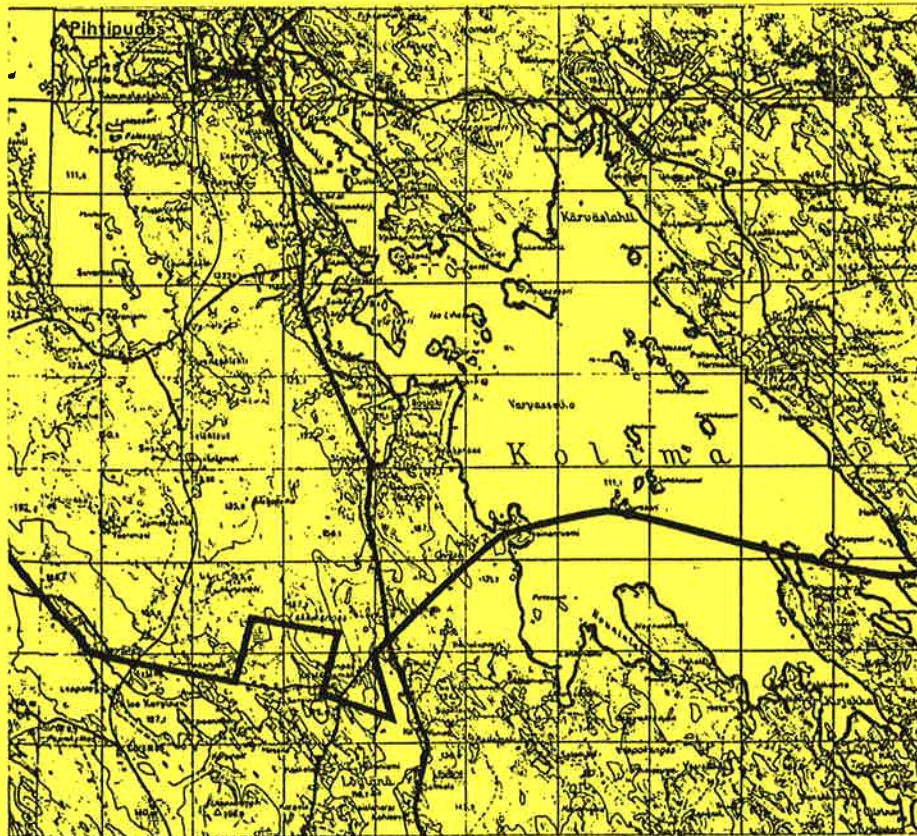

PIHTIPUTAAN KUNTA

KOLIMAN RANTAOSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS
1995

PIHTIPUTAAN KUNTA
KOLIMAN RANTAOSAYLEISKAAVA

SISÄLLYSLUETTELO

1. ESIPUHE	
2. PERUSTIEDOT	2
2.1 Suunnittelutilanne	2
2.2 Maanomistus- ja kiinteistöjako	3
2.3 Nykyinen maankäyttö	3
2.4 Luonnonympäristö	4
3 TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET	5
3.1 Yleistä	5
3.2 Yleistavoitteet ja suunnitteluperiaatteet	5
4. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	8
4.1 Kokonaismitoitus	8
4.2 Aluevarausten pääperustelut	9
5. TOTEUTTAMINEN	10
5.1 Osayleiskaavan tärkeimmät oikeusvaikutukset	10
5.2 Rakennuslupakäsittely osayleiskaava-alueella	11
5.3 Suojelualueiden toteuttaminen	11
5.4 Suunnitteluvaiheet	12
6 LIITTEET	
6.1 Ohjeet jätevesien käsittelylle ja jätehuollon järjestämiselle.	
6.2 Keskusmetsälautakunta Tapion ranta-alueita koskevat metsänhoitosuositukset.	
6.3 TUTKIMUKSET, erilliset liitteet	
- KOLIMAN KASVISTOSELVITYS, Juhani Krook 1992	
- KOLIMAN LINNUSTO, Veijo Peltola 1991	
- PIHTIPUTAAN SUURTEN JÄRVIEN VEDENLAATU JA VESIALUEIDEN TILA KESÄLLÄ 1989; Pohjanmaan Tutkimuspalvelu, Hannu Salonen	
7. MAANOMISTAJALUETTELO, kantatilaselvitys	

PIHTIPUTAAN KUNTA KOLIMAN RANTAOSAYLEISKAAVA

Pihtiputaan vesistöt ovat monenlaisen käytön kohteena. Kesämökkeily, kalastus, metsästys, veneily, retkeily ja erilaiset luonnon tutkimiseen liittyvät harrastukset ovat meidän kaikkien vapaa-ajanvieton kohteena. Lisäksi monet asuvat ja saavat elantonsa maa- ja metsätaloudesta vesistöjemme ääreltä. Vesistöt ovat tärkeitä myös matkailutoiminnan kannalta.

Paineet vapaita rantoja kohtaan tulevat lisääntymään myöskin mahdollisen ulkomaalaisomistuksen vapautumisen myötä. Pihtiputaan kunta on katsonut tarpeelliseksi laatia suunnitelman, Koliman rantojen moninaiskäytön turvaamiseksi.

Suunnitteluun liittyvän linnustoselvityksen on laatinut ympäristösihteeri Veijo Peltola ja kasvistoselvityksen Juhani Krook. Lisäksi suunnittelutyössä on käytetty apuna museoviraston, Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiirin sekä lääninhalituksen ympäristönsuojelutoimiston ja kaavoitus- ja asuntotoimiston tuottamia ohjeita ja määräyksiä. Oheismateriaalina on käytetty mm Seutukaavaliiton maisemaselvitystä ja Keski-Suomen metsälautakunnan rantametsäselvitystä.

Suunnittelutyön sisältöä on esitelty kahdessa tilaisuudessa maanomistajille sekä kuntalaisille. Neuvottelut on käyty maanomistajakohtaisesti sellaisten maanomistajien kanssa, joille tulee lisää rakennusoikeuksia tai jotka menettävät rakennusoikeuksia suojelualueiden takia.

Suunnittelutyöstä on vastannut insinööri Erkki Siekkinen apunaan kartoittaja Martti Junikka.

2. PERUSTIEDOT

2.1 Suunnittelutilanne

Valtioneuvoston 20.12.1990 hyväksymään rantojensuojeluohjelmaan kuuluu Kolimalla noin 40 saarta, joissa on rantaviivaa noin 25 km. Mantereella suojeluohjelman piirissä on rantaviivaa noin 1,2 km.

Vahvistetuissa seutukaavoissa 1, 2 ja 3 ja vahvistettavana olevassa 4.vaihe-kaavassa on seuraavat Kolimaa koskevat aluevaraukset:

- **Kartiskasaari** (V 52100), kunnan virkistyskäyttöön hankkima alue
- **Kärväskylän vesillelaskupaikka** (LV 52302)
- **Koliman selkäsaaret** (SL 52620)
- **Tulisaari** (SL 52621)
- **Putikonlahden ranta-alueet** (SL 52624)
- **Pajakkasaari** (MV 52763)
- **Kärväskylän vesistöalue** (lo 52851), tiheimmän rakentamisen alue
- **Koliman vesistöalue** (av 52831), rantojensuojeluohjelman rajaus

Alueella ei ole yleiskaavaa eikä rantakaavoja.

Rakennusjärjestys on hyväksytty 26.8.1991. Sen mukaan vesistön rannalla olevan rakennuspaikan rantaviivan pituuden tulee olla vähintään 40 m. Lomarakennuksen etäisyyden rantaviivasta tulee olla vähintään seuraava:

- sauna, kerrosala enintään 25 m ²	10 metriä
- sauna, kerrosala yli 25 m ²	20 metriä
- muu lomarakennus esim.varastot	20 metriä
- asuinrakennus	40 metriä
- muu rakennus	50 metriä
- venesuoja	10 metriä

2.2 Maanomistus- ja kiinteistöjako

Suunnittelualueella on todellista rantaviivaa noin 87 km, josta saarissa on 34 km ja mantereella 53 km. Rantojensuojeluohjelman piirissä on todellista rantaviivaa saarissa 25 km ja mantereella 0,6 km.

Yhtiöiden omistuksessa on rantaviivasta noin 9 km (10 %), valtion omistuksessa noin 1,2 km (1%). kunnan omistuksessa noin 1,5 km (2%) loput 75 km (87%) on yksityisten omistuksessa.

2.3 Nykyinen maankäyttö

Pysyvä- ja loma-asutus

Alueen rantavyöhykkeellä (noin 100 m) sijaitsee 27 pysyvää asuntoa ja 11 maatilaa. Omakotitalot ovat Kärväskylän kyläkeskuksen ja Ilosjoen kalasataman tuntumassa. Lisäksi Kärväskylällä on kaksi rivitaloa, pankin omistama vapaa-ajankeskus sekä kyläseuran omistama kyläseuran maja. Loma-asuntoja on yhteensä 190, joiden rakentuminen ilmenee seuraavasta taulukosta kymmenvuotisivälein:

Lomarakentaminen 1964... 1994

... 1964	28 kpl
1965 ... 1974	55 kpl
1975 ... 1984	54 kpl
1985 ... 1994	53 kpl

Tiheimmin rakennettuja alueita on Kärväskylän kyläkeskuksen ympäristö, Ilosjoella nelostien itäpuolinen ranta-alue, kalasataman ympäristö sekä Luomalanrannalla Vaaksianniemen seutu. Pisimmät rakentamattomat alueet ovat Kärväskylän Rajalahdessa (1,1 km), Luomalanrannan Haapaniemessä (1,4 km) ja Putaanlahdessa (1,4 km).

Palvelut

Ala-asteen koulut sijaitsevat Ilosjoella ja Kärväskylällä. Kyläkunnilla ei ole kaupallisia palveluja. Kärväskylällä sijaitsee pankin omistama vapaa-ajankeskus, jota voi vuokrata yksityiset ja yhteisöt, sekä kyläseuran omistama talo , joka on kyläläisten huvi- yms. käytössä. Harmaalanrannalla on maatilamatkailuyritys.

Liikenneyhteydet

Tieverkon rungon muodostavat kirkonkylältä itään johtava pt 657 Pihtipudas-Vuonamo ja siitä etelään johtava pt 16949 Kolimanpää-Harmaalanranta. Koliman länsipuolella kulkee vt 4 ja siitä Ilosjoelle Ilosjoen tie.

Ilosjoella on tielaitoksen rakentama kala- ja veneilysatama. Pienempiä veneiden pitopaikkoja on Haapaniemessä, Ilosjoella ja Kärväskylällä. Lisäksi veneiden pitopaikkoja on runsaasti yksityisten omistamilla yhteisalueilla.

Koliman pinta-ala on noin 100 km², josta noin puolet on Pihtiputaan alueella. Vesistöjen yleisluokituksessa Kolima kuuluu luokkaan erinomainen. Suunnittelualueella on saaria noin 100. Suuri osa saarista muodostaa selkeitä ryhmiä avoimella selällä. Saaret ovat jäätikön liikesuuntaan suuntautuneita, hyväpuustoisia saaria. Poikkeuksena on Lehtosaarten rannat, jotka ovat hyvin karuja ja louhikkoisia. Tulisaari on vesimaiseman kannalta merkittävä korkea saari, pohjoisosassa komeat kalliot. Silokallioisten Pajakasaaren ja Suursaaren välissä on komea laguuni. Lylysaaren alue on osa harjujaksoa, joka on saaren kohdalla laajentunut deltamaiseksi laakioksi ja sen sisällä on kolme suppalampea, neljäs suppa on saaren rannalla oleva vedenalainen Ruponlahti. Järven rannat ovat pääosin karuja moreenimaita. Rannat ovat suureksi osaksi metsärantaisia, jossa puusto ulottuu rantaviivalle saakka. Ilosjoella on noin 700 m:n pituinen Pitkähiekkä.

Koliman yleisimmät kalansasaaliit ovat made ja ahven. Aiemmin eniten saadut muikkusaaliit ovat 80-luvulla pienetyneet merkittävästi. Koliman taimenkanta on kasvanut huomattavasti istutusten vuoksi.

Luontoselvitysten mukaan järviolueella pesii uhanalaisiksi lueteltuja lajeja mm. kaakkuri, kuikka, selkälökki, tuuli- ja nuolihaukka. Muita harvinaisia lajeja ovat mm. kalatiira, härkälintu ja nokikana. Alueella kasvaa erittäin uhanalaiseksi luokiteltu idänluhtatähtimö useassa eri kasvupaikassa. Lisäksi alueella on useita Keski-Suomessa vaaraatuneeiksi lueteltuja lajeja mm humala, mähkä ja keltaängelmä sekä silmälläpidettäviä lajeja mm ruohokanukka, hoikkavilla ja jokileinikki.

3 TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET – hyväksytty kunnahallituksessa 27.1.1992

3.1 Yleistä

Koliman rantayleiskaavan tavoitteista ja mitoitustarpeista on neuvoteltu Viitasaaren kunnan kanssa. Neuvottelujen pohjalta päätettiin esittää Pihtiputaan ja Viitasaaren valtuustoille yhteiset tavoitteet ja mitoituseriaatteet rantayleiskaavan laadinnalle.

Pihtiputaan kunnanvaltuusto 6.5.1991 ja Viitasaaren kunnanvaltuusto 1.7.1991 päättivät Koliman rantayleiskaavan laatimisesta. Rantayleiskaava on tarkoitus vahvistaa lääninhallituksessa.

Kaavoitukseen liittyvän perusselvityksen tekevät Pihtiputaan ja Viitasaaren kunta omana työnään. Perusselvitykset valmistuvat kevään 1992 aikana. Varsinaisen kaavoitustyön tekevät kumpikin kunta omana työnään siten, että Pihtipudas laatii yleiset kaava-asiakirjat.

3.2 Yleistavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Rantayleiskaavan päätavoitteena on turvata maanomistajien tasapuolinen kohtelu rakentamisalueiden mitoituksessa. Toinen päätavoite on alueen rantojen käytön suunnittelu siten, että maiseman ja luonnon puolesta arvokkaat ranta-alueet voidaan säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina.

Kaavalla edistetään valtakunnallisen rantojen suojeluohjelman toteuttamista. Kaavoitus mahdollistaa luonnonsuojelulain mukaisiin korvauksiin ryhtymistä jo kaavan laadintavaiheessa. Rakennusoikeudet pyritään siirtämään mahdollisuuksien mukaan suojeluohjelmaan kuuluvien alueiden ulkopuolelle.

Kaavassa huomioidaan maa- ja metsätalouden ja kalastuksen harjoittamisedellytysten säilyminen.

Kaava laaditaan tiiviissä yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa.

Kaava selkeyttää ja yksinkertaistaa rakennusprosessia. Yleensä rakennuslupa voidaan myöntää rantayleiskaavan perusteella.

Alueen venepaikkojen ja veneiden vesillelaskupaikkojen kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kaavassa tutkitaan rakentamisalueiden rajat yleispiirteittäin ja rakennuspaikkojen määrä tilakohtaisesti. Yksittäisten uusien rakennusten sijainti osoitetaan ohjeellisena. Lopullinen sijoitus täsmentyy rakennuslupamenettelyn yhteydessä.

Rantarakentaminen keskitetään yhtenäisille rakentamisen piiriin jo kuuluville alueille esim. 2–5 tontin ryhmiin.

Rakennuksia sijoitettaessa tulee suosia peitteisiä ranta-alueita. Pellot, avokalliot sekä riittävää suojapuustoa vailla olevat rannat, kapeat niemenkärjet sekä kannakset pyritään säilyttämään rakentamattomina.

Luonto- ja maisemanselvityksen mukaiset erityiskohteet pyritään ottamaan rakennuspaikkojen sijoittelussa huomioon. Rakennukset on pyrittävä sijoittamaan siten, että nykyinen luonnonmaisema ja vesilintujen pesimä- ja elinmahdollisuudet säilyvät. Rakentaminen on pyrittävä ohjaamaan kalojen kutualueiden ja apajapaikkojen ulkopuolelle.

Rakennusten sijoittamisessa noudatetaan kuntien rakennusjärjestyksessä mainittuja periaatteita.

Kaavassa tulee ottaa huomioon myös olemassa olevien palvelujen ja kyläkeskusten tukeminen, elinkeinojen harjoittamismahdollisuudet ja liikenne.

3.3 Rakennusoikeuden mitoitusperiaatteet

Rakennusoikeus ja sen määrittäminen

Mitoitusperusteissa esiintyvä käsite, tilan rantarakennusoikeus, lasketaan siten, että lähtötilanteena pidetään rakennuslain rantarakentamista koskevien säädösten voimaantuloavuotta 1969. Rantavyöhykkeellä olevat loma- ja muut asunnot, laskenta-ajankohdan jälkeen tilasta erotetut loma-asuntotontit ja sille myönnetty rakennus- ja poikkeusluvut lasketaan käytetyksi rantarakennusoikeudeksi.

Maanomistajien jäljellä olevaa rantarakennusoikeutta käsitellään yhtenä yksikkönä, eikä pelkästään kiinteistökohtaisesti. Yleiskaavoituksen tavoitteiden toteuttamiseksi rakennusoikeutta voidaan maanomistussyksikön sisällä siirtää alueelta toiselle.

Muunnettu rantaviiva lasketaan kartalta esim. matkamittarin avulla tai digitoimalla rantaviivan pienmuodot yleistäen. Alle 50 metriä leveiden kapeikkojen (salmet, lahdet, niemet, kannakset) rantaviivaa ei lasketa ja 50 – 100 metriä leveiden kapeikkojen rantaviivasta otetaan huomioon 50 %.

Mitoituslaskelma koskee rantavyöhykettä, jonka syvyys on vähintään 100 m. Esim. niinsanotun kuivan maan loma-asuntoja ei lueta käytetyksi rantarakennusoikeudeksi.

Tilakohtaisen rakennusoikeuden määrittämisessä käytetään muunnettua rantaviivaa, joka lasketaan peruskartalta rantaviivan pienmuodot yleistäen.

Kapeat niemet, avokalliot, peltoaukeat, luonto- ja maisemaselvityksen erityiskohteet sekä muut maisemallisesti arat alueet tulisi pyrkiä säilyttämään rakentamattomina.

3.4 Mitoitusarvot

Loma-asutus

Keskimääräisenä mitoitusarvona omarantaisessa lomarakentamisessa on 6 loma-asuntotonttia muunnettua rantaviivakilometriä kohti. Jakojäännös oikeuttaa vähintään 100 metrin pituisena rakennuspaikkaan, jossa rakentaminen tapahtuu tavanomaista kauemmaksi rantaviivasta. IV-vaihekaavaehdotuksessa esitetyllä tiheämmän loma-asutuksen alueella mitoitusarvona käytetään 8 loma-asuntoa muunnettua rantaviivakilometriä kohden. Tiheämmän loma-asutuksen piiristä on poistettu Kuivasniemen ja Ruokolahden alueet. Kun rakentaminen sijoitetaan yli 100 metrin etäisyydelle rantaviivasta mitoitus voidaan kaksinkertaistaa. Yhteisrantaisten loma-asuntojen sijoittaminen ranta-alueelle tulisi pääsääntöisesti suunnitella rantakaavalla.

Pysyvä asutus

Pysyvä asutus vastaa loma-asutusta rantarakennusoikeuden suhteen.

Saaret

Saaret käsitellään mitoituksessa kuten mannerranta. Alle puolen hehtaarin saaret jätetään rakentamattomiksi.

Vapaa rantaviiva

Vapaata rantaviivaa tulee olla vähintään puolet rantaviivan kokonaismäärästä. Muunnettua rantakilometriä kohti tulee olla vähintään yksi 250 metrin tai kaksi 200 metrin yhtenäistä vapaa-aluetta tai kahta kilometriä kohti yksi 500 metrin levyinen vapaa-alue. Riittävän suuren vapaan rantaviivan osuuden turvaamiseksi loma-asunnot tulee sijoittaa ryhmiin, joiden etäisyydet toisistaan ovat vähintään 200 metriä. Vapaa-alueiden muodostamiseksi tapahtuvaa loma-asuntotonttien ryhmittelyä tulisi toteuttaa rakennusoikeuden siirroilla ja keskityksillä niin, ettei rakennettujen alueiden yhtenäinen rantaviivapituus ylitä 200 – 300 metriä.

Yleiseen käyttöön tulevien venevalkamien ja uimapaikkojen osoittaminen kaavassa ei vähennä maanomistajien rakennusoikeuden määrää.

Pienet lammet jätetään rakentamatta, mikäli omistusyksikköön kuuluu mannerrantaa.

4. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

Suunnittelun päätavoitteena on pidetty kohdan 3 mukaisesti maanomistajien tasapuolista ja oikeudenmukaista kohtelua, maiseman ja luonnon kannalta arvokkaiden ranta-alueiden säilyttämistä luonnontilaisena sekä valtakunnallisen rantojensuojelohjelman toteuttamista. Mikäli maanomistajalla on ollut useita ranta-alueita on rakennusoikeuksia pyritty keskittämään ja siirtämään, yhtenäisten ja rakentamattomiksi jäävien alueiden turvaamiseksi. Saarissa ovat rakennusoikeudet on pyritty siirtämään mantereelle.

Kaavassa on suojelualueita runsaasti rantojensuojeluohjelman turvaamiseksi. Suojelualueilla olevat rakennusoikeudet on ensisijaisesti siirretty saman maanomistajan mannerrannoille. Mikäli maanomistajalla ei ole ollut muualla rantaviivaa, on suojelualueelle merkitty rakennuspaikka, ns. perusrakennusoikeuden turvaamiseksi. Loput rakennusoikeudet on merkitty korvattavaksi ko kiinteistön kohdalle. Lääninhallituksen kanssa käydyissä neuvotteluissa on lähdetty siitä, että valtio vastaa luonnonsuojelualueiden perustamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kunnalle aiheutuu kustannuksia, mikäli Hietasen saari (0,3 ha) hankitaan virkistysalueeksi. Muilta osin kaava ei aiheuta korvausvelvollisuutta kunnalle tai valtiolle.

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi on käytetyksi rakennusoikeudeksi huomioitu 1.1.1969 jälkeen muodostetut rakennuspaikat. Tällä on turvattu rantojaan säästäneiden maanomistajien edut.

4.1 Kokonaismitoitus

Suunnittelualueella on todellista rantaviivaa noin 87 km, mantereella 53 km ja saarissa 34 km. Suunnittelussa käytettyä muunnuttua rantaviivaa on 73,26 km, mantereella 46,07 km ja saarissa 27,19 km. Omarantaintaista lomarakennuspaikkoja on suunniteltu 355 kpl ja 20 ympärivuotista rakennuspaikkaa. Loma-asuntoja on alueella nykyisin 204 kpl ja uusia on suunniteltu 151 kpl. Pysyvän asutuksen rakennuspaikkoja on nykyisin 14 kpl ja uusia on suunniteltu 6 kpl.

Suunnittelussa on käytetty mitoituksena 6 rakennuspaikkaa/ muunnettu rantakilometri. Rakennustiheydeksi muodostuu mantereella 5,66 rakennuspaikkaa/km ja saarissa 2,21 rakennuspaikkaa/km, yhdistettynä koko suunnittelualueella 4,31 rakennuspaikkaa/km. **Rakennustiheydeksi muunnettua rantakilometriä kohti** muodostuu **mantereella 6,51** rakennuspaikkaa/km, **saarissa 2,76**/rakennuspaikkaa/km, **koko suunnittelualueella 5,12**/rakennuspaikkaa/km. Tödeläinen mitoitus mantereella on muodostunut suunniteltua korkeammaksi sen johdosta, että saarilta on siirrelty rakennusoikeuksia mantereelle.

4.2 Aluevarausten pääperustelut

- A** Kiinteää asutusta varten on kaavoitettu 6 uutta rantarakennuspaikkaa, jotka tukeutuvat nykyiseen kylärakenteeseen.
- AR** Kärväskylälle on rakennettu poikkeusluvalla kaksi rivitaloa.
- RA** Uusia loma-asuntotontteja on kaavoitettu 151 kpl, joista saariin tulee ainoastaan 24 kpl. Kaikki uudet tontit ovat omarantaisia. Rakennuspaikoista on pyritty muodostamaan ryhmiä, jotta turvattaisiin rantautumiskelpoisia vapaan rannan osuuksia jokamiehen oikeuksia varten.
- P** Palvelujen alueiksi on merkitty Kärväskylällä sijaitseva pankin omistama loma- ja virkistyskäyttöön rakennettu Hakaniemi.
- V** Virkistysalueiksi on kaavoitettu kunnan omistamat maa-alueet Haapa- ja Kartiskasaarella, Pieni-Varpanen ja mannerranta Harmaalanrannalla. Lisäksi virkistysalueeksi on kaavoitettu yksityisessä omistuksessa oleva noin 0,3 ha suuruinen Hietasen saari. Hietasen saari on perinteisesti ollut veneilijöiden vii-meinen tuulenhaistelupaikka ennen selkävesille lähtöä.
- VU** Kärväskylän kyläseuran omistama kyläseuran majan alue on varattu urheilu- ja virkistysalueeksi. Alueella järjestetään kyläläisten omia hui- yms. tilaisuuksia.
- LV** Venevalkamia ja veneenlaskupaikkoja on merkitty 6 kpl, joista Haapaniemeen on merkitty yksi uusi paikka. Kaaavan merkittyjen lisäksi on alueella useita yhteisalueilla sijaitsevia veneenpitopaikkoja.

Kaavaan on merkitty seuraavat venevalkamat ja -satamat:

- Ilosjoki: Ilosjoen kalasatama, kunnan tonttialue
- Luomalanranta: Haapaniemi
- Kärväskylä: Palolahti, yksityisessä omistuksessa
- Harmaalanranta: koulun ranta

SL-1, SL-2 Kaavassa on merkitty valtion omistuksessa olevat suojelualueet merkinnällä SL-1.

SL-3 Yksityisessä omistuksessa olevilla suojelualueilla on tutkittu ensin, voidaanko rakennusoikeus siirtää muualle. SL-2 merkinnällä olevilla alueilla on rakennuksia, siirrettyjä ja korvattavia rakennusoikeuksia. SL-3 merkinnällä olevilla alueilla ei ole rakennuksia ja rakennusoikeudet on siirretty. Ellei siirtoja ole voitu tehdä on suojelun toteutumiseksi asetettu 5 vuoden määräaika. Rantojensuojelualueella on kunkin tilan kohdalle merkitty valtion korvattavaksi tulevanrakennusoikeuden määrä. Rantojensuojelualueen lisäksi on suojelualueeksi merkitty Putikon lahden itärannat, jotka on suojelualuemerkinnällä seutukaavassa. Valtion korvattavaksi merkittyjä rakennusoikeuksia on 57 kpl.

SR Merkinnällä on osoitettu arvokkaat rakennukset ja ympäristöt, jotka tulisi säilyttää. Kaavaan on merkitty suojeltavaksi museviraston 1981-1983 tekemän rakennusinventoinnin perusteella:

- paikallisesti merkittävä Harmaalan talon aittarivi 1900-luvun alusta
- maakunnallisesti merkittävä Ilosjoen entisen kestikievaritalon tuulimylly vuodelta 1870 ja aittarivi 1800-luvulta
- Kennään talon pihapiiri
- Luomalan talon päärakennus ja aitat

SM Kaavaan on merkitty muinaisjäännotukset. Ne ovat muinaismuistolain perusteella suojeltuja ilman eri päätöstä tai kaavamerkintää:

- Luomala; kivikautinen asuinpaikka
- Heinonniemi; hautaröykkiö
- Iso-Päiviö; hautaröykkiö
- Haapasaari; 4 hautaröykkiötä
- Hämeensaari; hautaröykkiö ja asuinpaikka
- Lyllysaari; kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka, pyyntikuoppia kahdessa keskittymässä ja tervahautoja

M Kaavaan merkityt M-alueet ovat tavanomaisia maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitettuja alueita. Rantavyöhykkeen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty RA- ja A-alueille. Alueelle ei saa rakentaa rantasaunaa tai talousrakennusta, ellei sen katsota sijoittuvan asunnon tai maatilan välittömään yhteyteen.

MT-1 MT-1 merkinnällä olevilla alueilla on puustolla erityinen merkitys maisemakuvan kannalta. Alueiden metsien käsittelyssä tulee noudattaa keskusmetsälautakunta Tapion antamaa ranta-alueita koskevaa metsänhoitosuositusta, joka salli metsän käsittelyn ja hyödyntämisen maisemanhoidolliset ja luonnonsuojelulliset tekijät huomioiden. Alueilla on kielletty maa-ainesten ottaminen.

MT-1 merkinnällä on varustettu kaikki rantojensuojeluohjelman ulkopuolella olevat saaret, lukuunottamatta Kirjakan saarta. Saarissa olevat rakennuspaikat on merkitty mustalla ympyrällä. Rakennuspaikalla olevien rakennusten tulee muodostaa yhtenäinen ryhmä.

Iloskankaan soranottoalue on rajattu MT-1 merkinnällä voimassa olevien soranottolupien mukaisesti.

Lisäksi merkinnällä on varustettu:

- Ilosjoki: Iloskankaan ja Heinunlahden välinen alue
- Luomalanranta: Tarhianniemi, Vaaksianniemi
- Kärvaskylä: Säaskiemi, Köykäniemi, Jokiniemi, Rekosranta
- Harmaalanranta: Rajaniemi, Hakakalliot, alue Myllyniemestä Harjuniemeen, ja Tervakankaan alue

MT-2 MT-2 alueiksi on kaavoitettu maatalouden ja kulttuurimaiseman kannalta tärkeät, avoimet rantapellot. Rakentamisen tulee sijainniltaan ja rakentamistavaltaan liittyä olemassaoleviin tilakeskuksiin.

MT-2 alueita on:

- Ilosjoki: Heinunniemi, Valkama
- Luomalanranta: Kaarteen alue, Luomala-Kennäs
- Harmaalanranta: Harmaala, Harju, Hiekkaniemi-Tohmo-Holli

MU MU-alueeksi on kaavoitettu Kirjakan saari. Saarella on komeita rantakallioita ja se on maisemallisesti merkittävä. Saaren rakennusoikeudet on siirretty mantereelle. Haapasaaren sisäosat on myös kaavoitettu MU-alueeksi. Alueella on vanhoja laidunmaita.

am Kärvaskylän asutushistoriallisesti merkittävä valtakunnallinen maisemakokonaisuus.

lo Tiheämmän loma-asutuksen vyöhyke.

5. TOTEUTTAMINEN

5.1 Osayleiskaavan tärkeimmät oikeusvaikutukset.

Rakennustoimintaa ranta-alueilla ohjaa seuraavat säädökset sitovuuden mukaisessa järjestyksessä:

1. Rakennuslaki ja -asetus
2. Rantakaava
3. Vahvistettu yleiskaava
4. Rakennusjärjestys
5. Vahvistettu seutukaava
6. Valtuuston hyväksymä yleiskaava
7. Muut suunnitelmat

Valtioneuvosto päätti 20.12.1990 valtakunnallisesta rantojenuejeluohjelmasta, jonka aluevarauksia on myös Kolimalla.

Pihtiputaan kunnanvaltuusto päätti 6.5.1991 vahvistettavan osayleiskaavan laatimisesta Kolimalle. Viitasaaren kunnanvaltuusto teki vastaavan päätöksen 1.7.1991.

Ympäristöministeriö myönsi kunnalle 28.2.1991 50.000 mk yleiskaavoitukseen.

Koliman linnustoselvitys valmistui joulukuussa 1991.

Pihtiputaan kunnanhallitus päätti 27.1.1992 Koliman yleiskaavan tavoitteista ja mitoitusperusteista.

Kuntalaisille ja maanomistajille järjestettiin 20.2.1992 keskustelu- ja tiedotustilaisuus kaavan tavoitteista ja mitoitus-periaatteista sekä luonto- ja kasvistoselvityksistä.

Ympäristöministeriö myönsi kunnalle 1.4.1992 50.000 mk yleiskaavoitukseen.

Koliman kasvito- ja luontoselvitys valmistui joulukuussa 1992.

13.1.1993 järjestettiin maanomistajille tiedotustilaisuus kaavaan sisältyvistä rakennusoikeuslaskelmista ja kaavan sen hetkisestä valmiudesta. Maanomistajilla oli tilaisuus tutustua henkilökohtaisesti heitä koskevaan aineistoon.

Ympäristöministeriö myönsi kunnalle 7.4.1993 50.000 mk yleiskaavoitukseen.

Ympäristöministeriö myönsi kunnalle 14.4.1994 30.000 mk yleiskaavoitukseen.

Rakennusasetuksen 154 §:n mukainen maanomistajien luonnosvaiheen kuuleminen pidettiin 18.4.-6.5.1994.

Kaavaehdotus oli nähtävillä 5.9- 4.10.1994 välisen ajan.

Pihtiputaalla 15.2.1995

Erkki Siekkinen
insinööri

OHJEET JÄTEVESIEN KÄSITTELYLLE JA JÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISELLE

Loma-asuntojen määrän lisääntyessä ja varustetason parantuessa on loma-asuntojen merkitys vesistöjen kuormittajana lisääntynyt. Näin ollen on kiinnitettävä huomio käymäläratkaisuun ja pesuvesien jatkokäsittelyyn ja jätehuoltoon. Tarkempia tietoja saa Pihtiputaan ympäristölautakunnan keväällä 1995 valmistuvasta oppaasta " Kesä-mökin ympäristönsuojeluohjeet".

KÄYMÄLÄT

Eleisperiaatteena tulisi olla, että vähennetään jätevesien määrää kuivakäymälä tms ratkaisuja suosimalla. sekä pyrkimällä jätteiden hyötykäyttöön niiden syntypaikalla. Soveliaimpana vaihtoehtona on perinteinen kuivakäymälä ns "puucee" ja kompostikäymälä. Vesikäymälää ei suositella.

Puucee eli huussi on oikein rakennettuna ja hoidettuna edullisin ratkaisu. Haittana voidaan kokea sen vaatima etäisyys mökistä sekä pieni haju- ja karpäshaitta. Turpeen ja superfosfaatin käyttö vähentää hajuhaittaa ja edesauttaa jätteiden nopeaa hajaantumista. Käymäläjäte tulee kompostoida.

Pikakompostikäymälä soveltuu hyvin loma-asuntojen käyttöön. Istuimen alle sijoitetaan pieni jäteastia, jossa kuorikkeeseen tai kompostiaineeseen sekoitettu käymäläjäte alkaa kompostoitua. Astian täytyttyä jäte tyhjennetään jatkokompostoitumaan, jonka jälkeen jäte voidaan käyttää maanparannusaineena.

Suorakompostikäymälä soveltuu ympäri vuotiseen käyttöön. Tällöin säiliö on lämpöeristettävä.

Huuhtelukäymälän jätevedet on johdettava ranta-alueilla aina pullokaivoon, josta ne on kuljetettava kaatopaikalle. Tyhjennyskustannusten alentamiseksi suositellaan ns. vähävetisen huuhtelukäymälän asentamista.

Lisätietoja käymäläratkaisusta saa ympäristöministeriön julkaisuista: Jäteveden pienpuhdistamot, käymäläjärjestelmät ja kompostorit (A:32), Haja-asutusalueen vesi- ja jätehuollon suunnittelu(A:65)

PESUVEDET

Pesuvesille sopiva käsittelymenetelmä on niiden maahanimeytys. Pesuvedet johdetaan sakokaivoon ja siitä edelleen, imeytetään salaojaputken tai reiitetyin putkiviemärin kautta maahan. Imeytystä voidaan tehostaa putken ympärille asennettavalla sorastuksella. Huonostiläpäiseviin maakerrokseen tulee rakentaa erilaisia maasuodattimia tai imeytyskenttiä.

JÄTTEET

Maatuvat talousjätteet kompostoidaan. Talous- ja puutarhajätteitä voidaan käyttää myös suorakompostikäymälöiden väliaineena. Kiinteät jätteet kuljetetaan kaatopaikalle. Loma-asutuksen kannalta keskeisimmille alueille suositellaan yhteistoimintaa jätteiden keräämisessä.

ERITYISESTI RANTAMETSIÄ KOSKEVAT METSÄNHOITOSUOSITUKSET

Yksityismetsien yleisiin metsänhoitosuosituksiin liittyen rantametsien käsittelyssä otetaan huomioon erityisesti seuraavia periaatteita:

Maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä noudatetaan erityistä harkintaa.

Rantametsissä käsittelykuviot suositellaan rajattavaksi sopivia maastomuotoja noudatellen. Hakkuiden suunnittelussa tulisi käyttää maaston tarjoamia mahdollisuuksia, jotta maisemanäkymä säilyisi yhtenäisenä. Rantavyöhykkeen leveys suositellaan jätettäväksi niin suureksi, että siitä muodostuu selkeä käsittely-yksikkö.

Rantavyöhykkeelle pyritään jättämään lehtipuustoa mahdollisimman paljon. Maisemalle ja monille eläin- ja kasvilajeille tärkeiden lehtipuiden ja alikasvuston turhaa raivausta on syytä välttää.

Uudistaminen pyritään tekemään luontaisesti tiheää siemen- ja suojuspuuasentoa käyttäen aina, kun siihen on edellytyksiä. Rantametsien laajoja avohakkuita ei suositella. Uudistusaloille suositellaan jätettäväksi maisemapuita.

Maisemanhoidollisista syistä kiertoajan jatkaminen ja uudistuskypsän metsikön harventaminen voi olla perusteltua.

Luonnonsuojelullisesti tai maisemallisesti erityisen merkittävillä alueilla voidaan muuten vajaa-tuottoista metsikköä pitää kehitettäväksi kelvollisena.

Pieniä saaria ja niemiä ei tulisi käsitellä avohakkuilla. Pienimmät saaret suositellaan mieluummin jätettäväksi kokonaan hakkaamatta.

Erityistä huomiota kiinnitetään rantakallioiden ja hiekkarantojen ympäristöihin. Kitumaiden kalliometsiköille suositellaan erityisen varovaista käsittelyä tai niiden jättämistä luonnontilaisiksi. Normaalisti metsäkuvasta poikkeavat maisemallisesti arvokkaat puuyksilöt suositellaan säilytettäväksi.

Lannoitusta, kemiallista vesakontorjuntaa tai voimakasta maanmuokkausta tulisi välttää.